

حیکایه تی عهشق کی ناکام ...

شاخه وان سدیق

له گڼه انهوه کانی مانی (زیر نیگه رانین، ئوه له یلاتان نه دیوه)
" زیاده له گڼه گایه هیه به فریودانی مرځ، هه میسه خه ویستی
ناسا نترینیا نه"
(عه تا محمه د)

یه کله لهو بابهت و تهمما سه ره کیانهی که مرځ به درځای مژوی نو سین
قسهی دهر باره کردوه، له چهن دین گڼه نیگای جیا وازه وه، بابه تی
خه ویستی و عهشق، هه ئهم بابه ته، ئه گهرچی مه سه له یه کی ژیا نیی و
هه میسه زیندوه، به نام قسه کردنیش دهر باره هه میسه پوهیستی به
شوازو فو می نو یه، به ئه وهی گڼه نیگا جیا وازه کانی بیینی، و
دور بیت له خه دوباره کردنه وه، چونکه عهشق زیاتر له هه موو شتله وه
بابه تکی وحی و زاتی په یوه سته به خودی مرځ خه یه وه، به یه
ونا کردنی په یوه ندیه کانی ونا کردنی بنه مای خه ونه تایبته و
گشتیه کانی مرځ خه تی، هه روهک ئه وهی (هاید گهر) پهی وایه " مرځ
نا توانه له هه بوونی خه تی بگات، ته نها له گڼه گهی تگهیشتن له
خودی خه یه وه نه بهت، له گڼه گهی ئه و خودی که هیه درک به و وجوده
خه ده کات که هیه " هه نگه په یوه ست بوونی عهشق به حا ته
وجودیه کانی مرځ قه وه، له سه ر چهن دین ئاست به دهر باز بوونی خودی
مرځ قه بهت له چهن دین حا ته تی زاتی، که هه نگه ساده ترینیان
دهر باز بوون بهت له ته نیایی، هه روهک ئه وهی (به اختیار عه لیش) ده بهت
مرځ به یه عاشق ده بهت، هه تا ته نها نه بهت " ئه وهش که کهمه کی مرځ
وهک دهر زه که ره کی ئهم چه مکه ده کات به به زیندوی هه شتنه وهی،
هه میسه هونه ری گڼه انه وه بووه، (عه تا محمه د) پهی وایه " ئه وهی
مرځ قی دروست کرد، گڼه انه وه بوو " (ودا وه کان، چیر که کان، په یوه ندی
ئاو گڼه یه هه سته کان)، له گڼه انه وه یانه وه واتا و مانای نو
وه رده گرن، هه ر ئه مه شه وایکردوه هه میسه مرځ و خه ویستی وهک
دوانه یهک به به رده وامی، زیندو تیان به ژیان به خشیوه. ئه گهرچیش
زرجار و له سه ر زیر ئاست عهشق و خه ویستی یان به هه میسه یان
به شکی گهره ی ژیا نی مرځ قیان له ناکامی و تاریکیدا هه شتنه وه. که
به ره می ئه مه ش، سه ره نجام جگه له دشکان شتنه کی تر نه بووه.
(مه ریوان وریا قانع) له مه سه له ی باس کردن له دشکاندا له

دیدار کدا ده ټټ " د ښکان به ښکله بوون، پارچه یه ک یان چہ ند پارچه یه کی گه وره ی ژیا نه. ه نگه د ښکان سه رکیترین هسته ک بټ مر ټ له ناژه ه کانی تر جیا بکا ته وه. ده ښت ته وه ی مر ټ له زیندوه ره کانی تر جیا ده کاته وه بوونی زمان و عه ق و خه یا نه بټ، یاده وه ری کورت و در ټ نه بټ، توانای نووسین و حیساب کردن و دروست کردن نام لرنه بټ، به کو د ښکان بټ. وه ک چن باوه ناکم ناژه ه کان د ټیا نښک ټ، ناواش باوه ناکم به در ټ زایی هه موو م ټوو یه ک مر ټ هه بټ چهنده ها جار د ی نه شکا بټ. من هم کورته باسه ی سهر وه ده ق زمه وهو لم نویسنه دا ده مه و ټ له سر چهنه ئاسته ک، که م ک بټ چونی خ م دهر باره ی ټټ مانی (ز ر نیگه رانین، ټټ وه له یلاتان نه دیوه) ی نویسه ی ئ ل رانی (ه سو ی ټټ نان) دهر بټ م، که هم ټټ مانه باسکرنه له گ ټټ انه وه ی حیکایه ته کانی عه شق ټ کی ناکام، عشق ټ که خ شوه یسته کی پاک و ساده و جوان ده ست ټ ده کات و به ک ټ تاه کی هه ژ ټ نه ر ته و او ده بټ، که یه ک ټ له گونده کانی و ټ اتی ئ ل ران به ناوی گوندي مه رجان سه نته ری و دان ی چیر ټ که که یه.

نوسه له چهنه د ټټ کدا:

نووسه ر و شاعیر و وه رگ ټ ی ئ ل رانی، (ره سو ی ټټ نان) سا ی (۱۹۶۹) له گوند ټ کی ر ټ خی دهر یا چه ی ورم له دایکبوه،.. جگه له ټټ مانی (ز ر نیگه رانین ټټ وه له یلاتان نه دیوه) تا ئ ستا (4) ک ټ مه ه شیعری چاپکړدوه و خاوه نی چهنه دین به ره می وه رگ ټ در او ه بټ سر زمان ی فارسی و چهنه د ک ټ بټ کی شان ټ نامه شی چاپ و بټ او کړد ټ ته وه، همه جگه له ک ټ بی (فرشته کان)، که به ش ټ وه ی (مینما) نوسراوه. هم نوسره، ئ ستا له شاری تاران نیشته ج ټ یه.

چیر ټ کی ټټ مانه که:

چیر ټ کی هم ټټ مانه به ش ټ وه یه کی ساده باسکرن و گ ټټ انه وه ی ژیا نی خ ټ زان ټ کی چوارکه سیه، له گوند ټ کدا، به ناوی ناوایی (مه رجان) که له (دایک و باوک و کچ ټ و دایه گه وره) یان، پ ټ کهاتوه، باوکه که ناوی (هجه به و دایکه که ناوی جه میله و کچکه ش ناوی له یلایه) هم خ ټ زانه وه ک هه موو خ ټ زانه کانی تری گونده که له ژیا ن ټ کی ساده و ئا ساید ا به د ټ خ ټ شیه وه ژیا ن به سر ده بهن، تا ته و کاته ی که (له یلا) ټټ ژ ټ که له کاتی گه ټ انه وه ی له ناوه ټټ نان له کانی گونده که یان، به ټټ کهوت چاوی به پیاو ټ کی غه ربی ش ټ ف ټ ری تر ټ له یه ک ده که و ټ، به ناوی (ئبراهیم) پاش ته وه ی کابرا داوای ئ او له (له یلا) ده کات، ههنه ک گف توگ ټ ده کهن و هه ر له و ساته به دواوه، هه ردوکیان عاشقی یه کترده بن، له دواترداو

پاش چه ندينجار له يه کتر بينينه وه، ئه وه عه شقه گه وره ترو قو ټتر ده بټ، وهک ئه وهی له لاپه ه (43) ی ټټ مانه که دا به م ج ټره باسی ده کات" له یلا دټی که و ته په له په ل، هیوای ده خواست هه میسه ئیبراهیم ببینټ، به ټام ئیبراهیم دوربوو، ز ټر دور، له ن ټوان ئه وه ئیبراهیمدا چه ندين شاخ و ده ریاو بیابانی بټ ژمار هه بوو، ئاره زووی ده کرد که دنیا بچوک بوایه، تا ئه وان بیان توانیبا هه موو ټټ ژټک یه کتر ببینن، به ټام دنیا گه وره بوو، گه وره تر له وهی که ئه وه بیرى ل ټده کرده وه" دواى به رده وام بونی ټوداوه کان، به ه ټی جوانی و سهرنجراک ټشانی گه نجانی گوند، له یلا ټټ ژانه د ټخوازو داواکاری تا دټت ز ټرترده بټت و چه ندين گه نج عه شقی خ ټیانی بټ به یان ده کهن، له وانه (بولودی کو ټی سوغرا، یه شاری کو ټی محمه دی ټاوچی، بایرامی کو ټی ئه لبای دارتاش) به ټام (له یلا) داواى هه مویان ټه تده کاته وه و به هیچیان ټازی نابټت، پاش به رده وام بونی یه کتر بینینه کانی (ئیبراهیم و له یلا) هه فتانه به نه ټنی، و بینینیان له لایان (بولودی) که ټو ټا ټه وه و پاش بټ او کرده وهی هه و ټه که له ئاوایدا، ئیتر باوکی له یلا ز ټر نیگه رانده بټت و له یلا ناچار ده بټت، له گه ټ (ئیبراهیم) ی خ ټه ویستیدا هه بټت، پاش ئه وهی ده چنه شار ټکی سهر سنوری، له و ټ هاوسهر گیرى ده کهن و ما ټټک پټکه وه بنیات ده ن ټن، له یه ک ټک له ټټ ژه کاند، ئیبراهیم له به رامبه ر گواستنه وهی بار ټکدا به پاره یه کی ز ټر ناچاره سه فهر ټکی هه فته یی بکات، هه رچه نده له سهره تادا له یلا ټازی نابټت، به ټام له دواجاردا (ئیبراهیم) ټازی ده کات، به ټام له یلا بټ ئاگا له وهی که هاوسهره که ی ئه وه دواچار ده بټت ده ټوات و ئیتر هه رگیز ناگه ر ټه وه، ئه م هه و ټه ش له زاری (موراد) ی هاو ټټی (ئیبراهیم) ه وه، ده گات به له یلا، که دواتر ئه م (موراده) چاوی ته ماع له (له یلا) ده بټت و ناپاکی له هاو ټټکه ی ده کات، (له یلا) له در ټژهی ئه م چیر ټکه دا توشی ز ټر ټوداوی ناخ ټش ده بټت، به ه ټی ئه وه ش که ناتوان ټت بگه ټټه وه گونده که یان ناچاره کاربکات، دواتر موراد ده یباته کافتریا و یانه یه کی شه وانه و دیکاته گ ټران بټژ، دواى بټاو بونه وهی و ټنه کانی له سهر دیواری یانه کان و بټاو بونه وهی ناوناوبانگی، کو ټانی گوند به ه ټی زرانندی ناوی گونده که یانه وه بټیارده دهن بچنه شار بټ س ټراغی، ئه وسا به دیتنه وهی یان بیکوژن یان بیبه نه وه، پاش گه یشتنیا ن به شارو مانه وه یان له ئوت ټټلا ټک، شه و ده چنه یه ک ټک له یانه کان و له و ټ (یه شاری کو ټی محمه دی ټاوچی) که یه ک ټک له ئاشقه کانی (له یلا) په لاماری کچه گ ټرانی بټژی ناو یانه که ده دات، که پټی واه خ ټه ویسته که یه تی، به ټام پاسه وانه کانی یانه که ز ټر به خراپی ل ټی ده دهن و ف ټټی ده دهنه ده ره وه، کات ټک ده گه ټټنه وه، بټ ئوت ټله که یه ک ټک له ژنه خزمه تکاره کان که ده وچاو ټوخساری سوتاوه،

چارهسهری (یهشار) دهکات، و پئی دهت، من دهرانم بهدوای کدا دهگه نن، ئه و ژنه ی بهدوایدا دهگه نن، هاوئی من بوو، ئه و دوای بیستنی ههوائی مردنی باوکی، گئی له کافتریاکه بهرداو خئی سوتاندو ئهمهشی ماوو رانکرد، بیه بیه وهه و چیتربهدوادا مهگه نن، کوکهکان، بهبیستنی ئه وههوا ه به دیشکاو و ناکامانه دهگه نن وه بهره و گوندهکریان که (ئاوای مهرجانه)، ئه و خزمهتکاره وخسار سوتاوهش، که بههئی سوتانی وخساری و چونه ناوته مه نیه وه کوکهکان نه یان ناسیه وه، جگه له خودی (له یلا) خئی هیچ کهسکی تر نه بوو. ئه و (له یلا) یه که ئانگ جوانترین کیزه ی گوندهکریان بوو، بهام عهشق چاره ره نویسی به ته و او ه تی گئی.

ناونیشان و دهسپک وهک دوانه ی بههزی ئمانه که:

یهکک له کلیل و سهره تای چونه ژوره وه ی ههر تیکستک، بگومان (ناونیشان) و دهسپکی چیرکه که یه، چونکه هه بژاردنی ئهم دوانه بهش وه ی سهرنجراکش، وادهکات، نوسهر سیحری خئی له خو نه ربکات ب اکشانی و بهرده ومیدان به خو ننده وه ی تیکسته که ی، هه بژاردنی ناوی (زهر نیگهرانین، ئوه له یلاتان نه دیوه) ب ئهم ئمانه یه که له و ناونیشانه سهرنج اکشانه ی که وای کردوه له بهرگه که یه وه هزری خو نه ر ب لای خئی ابکشیت. دهرباره ی دهسپکیش، نوسهرو هخه گری ئهرانی (مه مه د هزا سهرشار) پئی وایه "دهسپک پانتایی و پیکه ی زه مه ن و شو ئنی چیرک شیده کاته وه و به ش وه یه کی باویش که سایه تی سهره کی ده ه نته ناو چیرکه که و زانیاریه کی گشتی و سهره تای له چیرکه که به خو نه ر ده دات" لهم ئمانه شدا نوسهر عاقانه به دهسپکی سهرنج اکش دهسپک دهکات و خو نه ر ناچار به شو ئنکه وتن و خو نه وه ی د به د و ته وای ستهکانی چیرکه که ی دهکات بهم جهره "له یلا له ته نیشته په نجه ره که وه نوستبوو، بزه یه که به سهر ل وه کانه وه بوو، پیشانی ده دا خهریکه خه ونکی خش ده بینت، به ئه وه ی بزانت ئرک چیرکی ژیانی، خه و له چاوی زررک ده تار نته"

زمان و شیعر له نویسن و گمانه ودا.

بگومان یهکک له خا ه بههزو پته وه کانی سهرکه وتنی ههر تیکستک به سراوه به چ نته تی زمانی نویسنه که یه وه، ههروهک (کاروان کاکه سور) یش پئی وایه "زمان مهرجی یه که می دا ه نانه ب ههر نوسهرک" لهم ئمانه شدا و ب چ نته تی به باشی گمانه وه ی چیرکه که، نوسهر

پشتی به شـوازي کي ساده له ډېر برين و قو له گه يان دندا به ستوه که شيعريته ته وای زماني ډېر بـينه کاني داپـشيوه، ئه مه ش چـند په يوه ندي به سوزدار بوني وداوه کانه وه هـيه، ئه وه نده ش په يوه ندي به خـراتر گه يان دني بير که و تـمـای تـکـسته که يه به وه رگر. وهك ئه وهی له لاپه هـ (6) ي مانـه که دا ده تـ" له يلا خهوني بينيوو گو کي سووري گه وره له ناوه استی ډه ریاچهی گونده که دا و اووه و ئه و له ژـريدا، له قو ايی ډه ریاچه که دا، له گه په ریه کاند ا ده ژي" يان له شو نـکي تري مانـه که دا ده تـ" شاپه ري له سر تاشه به ردك دانـيـشته وه ده فی مانگی ده ژه ند. په ریه کان به چوار ډه وريدا له سرخ سـه مـايان ده کرد، ده فی مانگ به جوو هی ده سته کاني شاپه ري، به رزو نزم ده بـوه و وونا کيـه که ی، سه مای په ریه کاني جوانتر ده کرد.

ته کنیک وهك که ره سته يه کي به هـزي گـانـه وه:

گـانـه وه و هـ بـزار دني تـمـای سهره کي ئه م چير که به بـواي من يه ک که له ته کنیکه سهرنج اکـشه کان که له گه يه وه مر فـثـاره زووی به رده و امبون له خو نـدنه وهی چير که که ده کات، به م چـند چير که که گرنگه، ئه وه نده ش شـوازي گـانـه وه که ی گرنگه به ته کنیکي به هـز، نوسـر له م مانـه دا تا کـتايی به شـوه يه کي ساده له گه ی او يه کي هـمووشت زانه وه، که ئاگاداري ته وای چير که که يه سهرجم وداوه کان له سر زماني کاره کتـره کانه وه ده گـانـه وه، به م له کـتـا به شي گـانـه که دا به ته کنیک کي به رز خو نـر توشي د اوکـي و شـهـژان ده کات، به وهی که هر کاره کتـرو که سايه تيهك باس له خـي و چـنـتي و داني چير که که ده کات، که هـندك پـيان وايه، چير که که له ئه ساسدا بوني نه بوه و ته نها ئه فسانه يه و ئه سـهـن (له يلا) هر بووني نه بووه، (هـجـب) که له گـانـه که دا باوکی له يلايه، ده تـ" ئه و هر کچي نه بووه به ناوی له يلا،" ئه و پـي وايه ئه و چير که دايکی، که ده کاتـه دايه گه وره ی له يلا له گـانـه که دا خـي دروستي کردوه هـي به ستوه، ئه ویش به مه به ستي ډه رکـردني بـتـاقه تي ژنه که ی واته (جه ميله) که له گـانـه که دا، دايکی (له يلا) يه. له کاتـکـدا يه کـکـ له ئاشقه کاني له يلا که ناوی (بلود) ی کوری سوغرايه، ده تـ" چير که که استه و ئه و به استی عاشقی له يلا بووه و له يلا استه قينه يه، که دوا جاريش هر له پـناو ئه ودا خـي فـداوه ته ډه ریاوه" به م جـره ش نوسـر گه مه ی خـي له گه خو نـر دا ده کات و له کـتـا به شي ياداشته کانيدا، کـتايه کي کراوه بـ خو نـر جـده هـت و به خو نـر ده تـ" ئه م چير که خـيـا يـيه و هر جـره و کچوونـکـ له نـوان که سـتـيه کاني چير که که و که سـتي استه قينه دا که و ته، هـهـ به ت ئه وه يش بـم هـندك کات،

ههست ده کهم ئەم چیر که ښووی داوه. ئەی بچوونی ئوه چییه؟؟؟

دوا سهرنج له سهر ښانه که:

ئەگەرچی چیر کی ئەم ښانه به ښوای من چیر کی سږداری ساده یه و هاوش ښووی نویسن و گڼ ښانه ښووی لهم جره له زړه له ئه ده بیاته کاندای بونی هه یه، به تایبته هه له ئه ده بیاتی (ئیرانی) خیدا که به چه ندین ش ښوه له لایان نوسه رانی دیکه وه چیر که گلی وا دار څراون و له ئه ده بیات و حیکایه تی کوردیشدا هاوش ښووی هه یه و شت کی زړ نو نییه، وه که بابهت، به ښام گڼ ښانه وه و ش ښوای دا شتنی و داوه کان به و گر چیه ورده و به و زمانه ساده و پاراوه، به استی له زړه له تکهسته کانی دیکه جودا ده کاته وه، هه ئه مه شه واده کات خو نهر چ څ له خو نندنه وهی ببات و ئاره زووی ته واونه کورنی تکهسته که بکات. ئەم ښانه به قه باره ی نیو (A4) و له دوتو ی (204) لاپه هدا، له لایان ده زگای چاپ و په خشی سهرده مه وه چاپ و ب ښا وکراوه ته وه و له به ره مه کانی سا ی (2013) یه و هاو ښی وهر گ څ ریش (جه بار سا بیر) به زمان کی جوان و شیرینی پاراوی کوردیانه، وهر گ ښا وه، که به استی ج ښگای سوپاس و ده ستخ ښیه. من له خو نندنه وهی دوو جاری ئەم ښانه چ څی زړم بین ی به یه ته مه نا ده کهم ئه وه ش بیخو ښانه وه و له و چ څه به ښه شنه بن. چونکه وه که (میلان ک ښه را) ده ښت "عه قی ښانه مان عه قلی ئا ښییه، هه موو ښانه مان که به خو نهری خ ی ده ښت: شته کان له وه ئا ښترن که بیریان له ده که یته وه"

ب ئەم نویسنه سودم لهم کت ښانه وهر گرتوه.
هونه ری ښانه مان میلان ک ښه را له ک ښیینه وه.
ده ستپ که له چیر کی کوردیدا ئارام سدیق له ک ښیینه وه.
ښه ری کت ښسازه کو څراوه کان عه تا محمه د ښانه مان.

Shaxi83@yahoo.com